

Анализа

Љубомир ЦУЦУЛОВСКИ

"Sine ira et studio"

"Bez omraza i pri st rasnost"

Со Резолуцијата бр. 827 (од 25 мај 1993 година) на Советот за безбедност на Обединетите нации беше формиран Меѓународниот кривичен суд за поранешна Југославија. Првично - барем така ѝ беше објаснето на меѓународната јавност - пред него требаше да бидат изнесени воените злосторници, за неделата кои ги сториле на територијата од некогашна Југославија од периодот на нејзиното распаѓање сè досега. Значи, тој требаше да им суди на оние кои беа агресори врз туѓи територии и народи. Тој требаше да внесе правда среде општата неправда.

Меѓутоа, има нешто двојно, дури и дијаболично, во практиката на Хашкиот трибунал - од една страна, има нешто што е нагласено трагично; од друга страна, нешто што е фарсично, комично. Фарсичен и комичен е бидејќи работи и пресудува надвор од кои било норми или стандарди. Пред мечот на неговата "правда" излегуваат оние за кои се сметаше дека извршиле агресија врз туѓи државни територии, вршејќи секакви злосторства, вклучувајќи и масовни убиства, еднакви на геноциди, како што е случајот со дејствата на припадниците на разните српски па-

равоени и регуларни воени единици и цивили.

Во Шевенинген беа или сè уште се Слободан Милошевиќ, Милан Милутиновиќ, Милан Мартиќ, Билјана Плавшиќ... Меѓутоа, пред мечот на неговата "правда" излегуваат и оние кои се сметаат, но и кои понатаму се сметаат за победници и борци за својата татковина и слобода, како неколку хрватски генерали и пониски офицери, меѓу кои, Анте Готовина, Иван Чермак, Младен Маркач или Златко Алексовски, Македонец со хрватско државјанство, осуден на седум години затвор.

Деновиве, за да биде иронијата поголема, го добивме вториот македонски осуденик. Тоа е Јохан Тарчуловски, осуден на 12 години затвор. За Тарчуловски и за неговата "вина" нешто подоцна. Сега уште нешто за правичната правичност на "правичниот" Хашки трибунал. Пред него одговараат и оние кои се сметаат за најголеми и најневини жртви во војните на територијата на некогашна Југославија, Бошњаците. Меѓу другите, пред овој Суд се најдоа генералот Сефер Халиловиќ, Насер Ориќ, Расим Делиќ... Иронијата сепак нема крај. Според некои мислења, ако случајно беа живи Алија Изетбеговиќ и Фрањо Туѓман и тие, најверојатно, ќе се најдеа во Шевенинген. Нивната среќа е во нивната несреќа ("навреме" починаа); инаку, ќе беа заедно со Слободан Милошевиќ. Значи, на едно место, со исто обвинение, ќе се најдеа и агресорите и жртвите; и оние кои се залагаа за територијално проширување и оние кои ги бранеа своите територии. Навистина, во секоја ситуација и по секој повод може да се слушне "логично" објаснување за необичните однесувања. Имено, некои тврдат дека сеедно што Босна и Хрватска беа жртви на великосрпскиот хегемонизам и агресија, тоа не значи дека и оние врз кои била извршена воената агресија не сториле одредени воени злосторства, бидејќи никој на овој свет не е совршен, ниту може да биде апсолутно невин. Тоа место единствено е резервирано за Бога. Но, со одредени исклучоци. Доколку е така, ако никој на овој свет не е совршен, ниту е апсолутно невин, тогаш зошто во Нирнберг на иста страна со нацистите не се најде и по некој сојузнички генерал? Зошто, на пример, не одговараат оние кои кон крајот на Втората светска војна, без каква било потреба, го бомбардираа германскиот град Дрезден, во кој загинаа најмалку 35.000 луѓе, додека според некои други проценки загинале повеќе од 100.000 лица. За сојузничкото бомбардирање на Дрезден сведочи и книгата "Кланица 5" на познатиот американски писател Курт Вонегат. Понатаму, кој одговараше за употребата на атомско оружје во Хиросима и Нагасаки? Дали некој одговараше за цивилните жртви од бомбардирањата на Со-

јузна Република Југославија во 1999 година? Тогаш, покрај другото, беше ракета на Амбасадата на Народна Република Кина, како и едно породилиште во Белград. Конечно, дали некој од холандските команданти, задолжени за

**НА ЗЛОТО МОРА
СООДВЕТНО ДА МУ СЕ
ОДГОВОРИ, ИНАКУ ТОА
ЌЕ ЗАВЛАДЕЕ СО
СВЕТОТ.**

безбедноста на Сребреница, излезе, или кога било ќе излезе, пред Хашкиот трибунал, бидејќи и неспречувањето на геноцид е учество во геноцид? Имено, покрај активното злосторство, постои и пасивно злосторство. Такво беше зло-

БЕДАТА

сторството на холандските војници. Сепак, никој не одговараше. Или можеби злосторствата на "меѓународната заедница" и не се злосторства, туку само колатерална штета, убаво измислен термин за да ги маскира сторените неделата. Некои земји одат дури дотаму што бараат гаранции од другите држави дека

**КАРЛА ДЕЛ ПОНТЕ И
ФЛОРЕНС ХАРТМАН,
ПРОГОВОРИЈА ОТКАКО
ЗАМИНАА ОД СУДОТ.
КАЖАНО НА
ЕДНОСТАВЕН НАЧИН,
ХРАБРИ БЕА ОТКАКО ГО
НАПУШТИЈА БОЈНОТО
ПОЛЕ.**

нивните војници ќе бидат ослободени од вината за било кое сторено зло, а нивните војници единствено можеле да одговараат пред своите власти. Така, постепено, некој ја зема улогата на Бога: тој суди и секој нему му одговара, бидејќи единствено тој е безгрешен. Безгрешен е, бидејќи е апсолутно праведен и мудар.

Во 2001 година врз Република Македонија беше извршена отворена агресија од страна на албанските банди. Во судирите со нив загинаа околу стотина македонски граѓани. Меѓу другите, ги имавме злосторствата кај Вејце, Кар-

палак и Љуботенски Бачила. Бранителите кај Вејце беа најбрутално масакрирани, со исечени полови органи, ставени во нивните усти. Сепак, никој никогаш не одговараше за овие класични воени злосторства. Единствени од Република Македонија, кои беа одведени и судени во Шевенинген, беа Љубе Бошковски и Јохан Тарчуловски. Во што беше нивниот "грев"? Нивниот грев беше во тоа што сосема легално и легитимно реагираа на едно злосторство во кое загинаа осум македонски бранители. Тоа беа: Томе Бадаровски, Марјанчо Бошковски, Томе Димовски, Ивица Златевски, Бранко Јанев, Раде Јанковски, Томислав Настевски, Гоце Чанкуловски. Загинаа на 10 август 2001 година, покрај местото познато како Љуботенски Бачила. Потоа, следеше интервенцијата во околното село Љуботен, преземена од воените и од полициските сили на Република Македонија. Токму за таа ак-

ција, преземена како реакција на претходното злосторство, одговараа Љубе Бошковски и Јохан Тарчуловски. Значи, нивното "злосторство" беше во тоа што реагираа на едно стварно злосторство. За разлика од Јохан и од Љубе, не само

ВИДОВМЕ КАКВА Е ПРАВИЧНАТА ПРАВИЧНОСТ НА "ПРАВИЧНИОТ" ХАШКИ ТРИБУНАЛ.

што не се знаат имињата на злосторниците, туку Хашкиот трибунал не најде за потребно ниту да покрене постапка против непознатите злосторници, кои сосема свесно подметнаа експлозивни тела на патот кон една од караулите на

Скопска Црна Гора. Љубе, за разлика од Јохан, беше ослободен од обвинението. Јохан, пак, е осуден на висока казна - дванаесет години затвор.

Така, отприлика, изгледа правдата на "правичниот" Хашки трибунал. За него, за неговата природа, како и за начинот на кој функционира, доволно сведочат Карла дел Понте, некогашната обвинителка на овој Суд, како и Флоренс Хартман, некогашна портпаролка на Трибуналот. Хартман отворено објави дека во овој Суд се работи под притисоци, најчесто политички, дека одлуките се донесуваат селективно и сл. За луѓето од овој Трибунал посредно говори и Дел Понте, која знаела за трговија со човечки органи, но за сè тоа молчела, што е веќе своевидно учество во ова злосторство со човечки органи. Исто така, индикативно е тоа што и двете молчеа додека беа на високи функции во Трибуналот. Проговорија откако заминаа од Судот. Кажано на едноставен начин, храбри беа откако го напуштија бојното поле.

Како и да е, Јохан остана во Шевенинген со крајно неизвесна судбина. Токму тоа налага во секој момент, како и во секоја пригода, да се спомнува неговото име и неговата судбина. Не треба да помине ниту еден дневен весник, ниту еден неделник, радио или телевизиски дневник без да се каже барем нешто за овој човек и за неговата трагична судбина. Не смее ниту една невладина организација барем еднаш месечно да не се обрати до Судот и да го

НА ЕДЕН СУД

МОЖЕБИ ЗЛОСТОРСТВАТА НА "МЕЃУНАРОДНАТА ЗАЕДНИЦА" И НЕ СЕ ЗЛОСТОРСТВА, ТУКУ САМО КОЛАТЕРАЛНА ШТЕТА, УБАВО ИЗМИСЛЕН ТЕРМИН ЗА ДА ГИ МАСКИРА СТОРЕНИТЕ НЕДЕЛА.

потсети за судбината на Јохан. Некој можеби ќе рече дека ова може да биде сфатено како своевиден притисок врз Судот. И нека биде така сфатено, бидејќи овој меѓународен монструм од суд друго и не заслужува! На Владата на Република Македонија ѝ останува, покрај сопственото ангажирање, за Јохан Тарчуловски да ангажира барем неколку врвни светски адвокати. Доколку сè ова не се направи, ако сè се сведе на принципот "секоје чудо за неколку дена", тогаш колективно, како Македонци, учествуваме во злосторството на Хашкиот трибунал. Конечно, на злото мора соодветно да му се одговори, инаку тоа ќе завладеа со светот.